

Sygn. akt I ACa 1132/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Mieczysław Brzdąk
Sędziowie :	SA Lucyna Świdarska-Pilis (spr.) SO del. Tomasz Tatarczyk
Protokolant :	Katarzyna Noras

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2019 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko R. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 18 lipca 2018 r., sygn. akt I C 46/18

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) uchyla w całości nakaz zapłaty z dnia 9 września 2016 r. wydany w sprawie I Nc 291/16 i powództwo oddala;

b) zasądza od powoda na rzecz pozwanego 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu kosztów procesu;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego 13 279 (trzynaście tysięcy dwieście siedemdziesiąt dziewięć) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

3) nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie 6 381 (sześć tysięcy trzysta osiemdziesiąt jeden) złotych z tytułu nieuiszczonej przez pozwanego opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty.

SSO del. Tomasz Tatarczyk SSA Mieczysław Brzdąk SSA Lucyna Świdarska-Pilis

I ACa 1132/18

UZASADNIENIE

Powód (...) SA w W. wnosił o zasądzenie od pozwanego R. M. kwoty 184 569,36 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokość odsetek maksymalnych, liczonymi od kwoty 170 175,12 zł od dnia 13 sierpnia 2016 r. oraz o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód wskazywał, że na podstawie ksiąg (...) SA stwierdzone zostało, że na dzień 12 sierpnia 2016 r. figuruje w nich wymagalne zadłużenie pozwanego z tytułu umowy (...) nr (...). Powód skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty, które zostało skutecznie doręczone w dniu 14 marca 2016 r. Wierzytelność jest w pełni wymagalna i mimo wezwania do zapłaty, pozwany swoich należności nie uregulował.

Dnia 9 września 2016 roku Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I Nc 291/16 wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, którym nakazał pozwanemu R. M. aby zapłacił (...) SA w W. kwotę 184 569,36 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości 7 % w stosunku rocznym i dalszymi odsetkami ustawowym za opóźnienie w razie zmiany ich wysokości od dnia 13 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty, a także kwotę 2 144,25 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pozwany złożył zarzuty od wydanego nakazu zapłaty, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Pozwany zarzucał, że umowa nie została wypowiedziana. Nawet jeśli przyjąć, że powód złożył oświadczenie o wypowiedzeniu, to jest ono nieskuteczne albowiem pozwany nie miał możliwości zapoznania się z jego treścią. Nadto powód nie poinformował pozwanego o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację. Zdaniem pozwanego, skoro ewentualne oświadczenie o wypowiedzeniu przedmiotowej umowy kredytu jest bezwzględnie nieważne w oparciu o art. 58 § 1 kc, to strony są związane umową kredytu na dotychczasowych zasadach.

W odpowiedzi na zarzuty powód wnosił o uchylenie nakazu zapłaty oraz o zasądzenie następujących kwot:

- należności głównej w wysokości 170 175,12 zł,
- nieskapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie w kwocie 14 349,24 zł naliczonych za okres od dnia 10 października 2015 r. do 12 sierpnia 2016 r., obliczonych według zmiennej, umownej stopy procentowej, stanowiącej każdorazowo czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, wynoszącej 10 % w stosunku rocznym na dzień wniesienia zastrzeżeniem, że wysokość odsetek umownych nie może być wyższa niż dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie;
- kosztów dochodzenia wierzytelności w kwocie 45 zł, wraz z dalszymi odsetkami umownymi za opóźnienie od kwoty należności głównej 170 175,12 zł od dnia 13 sierpnia 2016 r., obliczonymi według zmiennej, umownej stopy procentowej, ustalonej w uchwałach Zarządu (...) SA. dla kredytów przeterminowanych, stanowiącej każdorazowo czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, wynoszącej 10 % w stosunku rocznym na dzień wniesienia pozwu, z zastrzeżeniem, że wysokość odsetek umownych nie może być wyższa niż dwukrotność odsetek ustawowych za opóźnienie.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Częstochowie uchylił w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydany przez Sąd Okręgowy w Częstochowie w dniu 9 września 2016 r. w sprawie o sygn. akt: I Nc 291/16; zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 184 569,36 zł wraz z dalszymi odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie, ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od kwoty 170 175,12 zł od dnia 13 sierpnia 2016 r. i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 144,25 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 15 stycznia 2015 r. na podstawie umowy nr (...) (...) SA z siedzibą w W. udzielił R. M., zamieszkałemu w S. (...) przy ul. (...) kredytu gotówkowego P., przeznaczonego na zakup towarów i usług w kwocie 179 800 złotych, przy czym całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę wynosiła 249 917,34 zł.

Wedle § 18 umowy (...) SA mógł obniżyć kwotę przyznanego kredytu lub wypowiedzieć umowę m.in. w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków określonych w umowie. Termin wypowiedzenia umowy wynosił 30 dni. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy (...) SA miało zostać przesłane kredytobiorcy na piśmie przesyłką poleconą za zwrotnym poświadczeniem odbioru. Natomiast zgodnie z brzmieniem treści § 19 w następnym dniu po upływie ostatniego dnia terminu wypowiedzenia całe zadłużenie z tytułu udzielonego kredytu wraz z odsetkami i należnymi opłatami stawało się zadłużeniem przeterminowanym i wymagalnym. Zgodnie z § 21 umowy wszelkie dotyczące umowy oświadczenia, zawiadomienia, informacje i pisma (...) SA zobowiązał się przysyłać do kredytobiorcy na adres wskazany w umowie lub na inny adres wskazany przez kredytobiorcę po zawarciu umowy. Pozwany zobowiązał się niezwłocznie zawiadomić (...) SA o zmianie swojego nazwiska, adresu zamieszkania, adresu korespondencyjnego oraz miejsca pracy. W razie niewykonania powyższego obowiązku, korespondencja miała być wysyłana do kredytobiorcy na ostatni wskazany przez niego adres.

W związku z brakiem spłaty kredytu powód skierował do pozwanego na adres: (...), ul. (...) wypowiedzenie umowy kredytu w części dotyczącej warunków spłaty z powodu niedotrzymania warunków finansowych, odebrane przez żonę pozwanego w dniu 19 stycznia 2016 r.

Następnie w dniu 1 marca 2016 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 176 908,14 złotych. Jednocześnie powód poinformował pozwanego, że w przypadku braku możliwości dokonania jednorazowej spłaty należności, istniała możliwość zawarcia porozumienia lub umowy ugody, ustalających warunki spłaty zadłużenia. Wezwanie zostało odebrane przez żonę pozwanego w dniu 14 marca 2016 r.

Na dzień 12 sierpnia 2016 roku zadłużenie wymagalne wobec R. M. z tytułu: (...) nr (...) wynosiło 184 569,36 złotych, na co składało się:

- należność główna w wysokości 170 175,12 zł.,
- odsetki za okres od 10 października 2015r. do 12 sierpnia 2016r. w wysokości 14 349,24 zł.

W ocenie Sądu pierwszej instancji pozwany na skutek zaprzestania regulowania zadłużenia z tytułu zawarcia umowy kredytu posiadał zadłużenie wobec wierzyciela oraz, a powód skutecznie wypowiedział umowę. Wszystkie dokumenty w sprawie a mianowicie: wypowiedzenie umowy kredytu oraz wezwanie do zapłaty zostały skierowane na adres: (...) ul. (...), gdzie pozwany zamieszkuje do chwili obecnej. Mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przyjął Sąd, że pozwany nie udowodnił, iż dokumenty przedłożone przez powoda nie są prawdziwe, nie wykazał też aby należność została spłacona. Nie wskazał również żadnych dowodów na okoliczność, że wysokość zadłużenia jest zawyżona.

Nakazem zapłaty nakazano pozwanemu aby zapłacił powodowi kwotę 184 569,36 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości 7 % w stosunku rocznym i dalszymi odsetkami ustawowym za opóźnienie w razie zmiany ich wysokości od dnia 13 sierpnia 2016r. do dnia zapłaty a także kwotę 2 144,25 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Orzeczenie to jednak nie było zgodne z żądaniem pozwu w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie oraz dalszych odsetek ustawowych od całej kwoty 184 569,36 zł, więc z tego względu – w ocenie Sądu pierwszej instancji – należało nakaz uchylić jako niezgodny z żądaniem pozwu i zasądzić zgodnie z powództwem.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację złożył pozwany, wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje.

Skarżący zarzucał:

1) naruszenie prawa materialnego, to jest naruszenie art. 75c ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe oraz art. 75c ust. 2 ustawy - prawo bankowe, w związku z art. 58 § 1 kc przez ich niezastosowanie;

2) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, to jest naruszenie art. 233 § 1 kpc przez ustalenie, że powód skutecznie doręczył pozwanemu oświadczenie o wypowiedzeniu zawartej w dniu 15 stycznia 2015r. umowy o nr: (...) kredytu P., złożone pismem powoda z dnia 8 stycznia 2016 r., podczas gdy oświadczenie to nie zostało odebrane przez pozwanego albo dorosłego domownika pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowy stan faktyczny. Ów stan faktyczny wynikał ze złożonej do akt sprawy dokumentacji, której prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Zarzut apelacji zawarty w jej punkcie 2) stanowi w istocie polemikę nie tyle z ustaleniami faktycznymi, lecz rozważaniami, co do skuteczności doręczenia pozwanemu wypowiedzenia umowy oraz wezwań do zapłaty. Omówione to zostanie poniżej. W tej sytuacji Sąd odwoławczy z mocy art. 387§2¹kpc ogranicza się jedynie do poczynienia rozważań prawnych. Zgodnie bowiem z tą normą jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku może zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Jedynie Sąd Apelacyjny zmienia ustalenie faktyczne Sądu pierwszej instancji, poprzez przyjęcie, że pisma powoda z dnia 1 stycznia 2016 r. i 3 marca 2016 r. odebrała osoba nie będąca żoną pozwanego, bowiem pozwany jest kawalerem.

- okoliczność niesporna.

Zważyć przyjdzie:

Kredyt zawarty przez strony miał charakter kredytu konsumenckiego, w związku z czym stosuje się do niego przepisy o ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1083), jak również przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2187 ze zm., dalej: prawo bankowe).

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy prawa bankowego, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

W myśl art. 75 c ust.1 ustawy prawa bankowego, jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. Ustęp 2 w/w przepisu stanowi, że w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Zgodnie z ust. 3 tegoż przepisu, bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy. Restrukturyzacja, o której mowa w ust. 1, dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę.(ust.4). W myśl ust.5 art.75 c prawa bankowego, bank, w przypadku odrzucenia wniosku kredytobiorcy o restrukturyzację zadłużenia, przekazuje kredytobiorcy, bez zbędnej zwłoki, szczegółowe wyjaśnienia, w formie pisemnej, dotyczące przyczyny odrzucenia wniosku o restrukturyzację.

Przepis ten wprowadzony został mocą ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1854) Zgodnie z art. 13 tej ustawy weszła ona w życie po upływie

14 dni od dnia ogłoszenia. Ogłoszenie miało miejsce 12 listopada 2015 r., zatem art. 75c prawa bankowego zaczął obowiązywać 26 listopada 2015 r., czyli obowiązywał w dacie składania przez powoda czy to wezwania do zapłaty, czy pisma zatytułowanego jako wypowiedzenie umowy kredytowej.

Tryb wynikający z art. 75 c ustawy prawo bankowe nie został zachowany przez powoda. Z przedłożonych przez powoda dokumentów nie wynika bowiem, by powód przed wypowiedzeniem umowy kredytowej, wzywał pozwanego – kredytobiorcę do dokonania spłaty w terminie 14 dni roboczych, i by poinformował pozwanego o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Powód nie wykazał zatem, by dochował wymogów z art.75 c prawa bankowego. Wprawdzie w/w przepis został dodany już po zawarciu w dniu 15 stycznia 2015 r. umowy kredytowej stron, a mianowicie powołaną ustawą z dnia 25 września 2015 r. i wszedł w życie dnia 27 listopada 2015 r., ale ma on zastosowanie także do umów zawartych przed w/w nowelizacją. Należy podkreślić, że art. 12. ustawy z dnia 25 września 2015 r. wyznaczał bankom oraz spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym termin 30 dni od dnia wejścia w życie w/w ustawy, na dostosowanie ich działalności do wymagań określonych w art. 75c ustawy prawo bankowe.

W sprawie niniejszej mamy do czynienia z następującymi czynnościami Banku, podjętymi po popadnięciu przez pozwanego w opóźnienie w spłacie kredytu:

- pismem z dnia 8 stycznia 2016 r. zatytułowanym jako „wypowiedzenie umowy kredytu w części dotyczącej warunków spłaty z powodu niedotrzymania warunków finansowych”. W piśmie tym powód podaje, że wypowiada przedmiotową umowę w części dotyczącej warunków spłaty z powodu niedotrzymania warunków finansowych z powodu braku spłaty wymaganych rat. Wypowiedzenie to oznacza obowiązek spłaty zadłużenia z upływem terminu wypowiedzenia. Termin wypowiedzenia wynosi 30 dni. Zawarte też zostało zastrzeżenie, że spłata podanych należności (w których zawarte zostało: kapitał z odsetkami, odsetki od zadłużenia przeterminowanego, zaległe odsetki skapitalizowane i opłaty bankowe) spowoduje, że wypowiedzenie traci moc (K-93);

- pismem z dnia 1 marca 2016 r. (jedynie to pismo dołączone zostało do pozwu) zatytułowanym jako wezwanie do zapłaty kwoty 176 908,14 zł w związku z wypowiedzeniem umowy. W piśmie tym zawarta została informacja, że w przypadku braku możliwości dokonania jednorazowej spłaty, (...) informuje o możliwości zawarcia porozumienia lub umowy ugody, ustalającej warunki spłaty zadłużenia (K-5).

Treść powyższych pism prowadzi do wniosku, że powód nie wyczerpał trybu z art. 75c prawa bankowego. Wezwanie z dnia 1 marca 2016 r., zawierające informację o możliwości zawarcia porozumienia lub ugody, po pierwsze wystosowane było po wypowiedzeniu umowy, nadto nie zawierało wyżej przedstawionych elementów z art. 75c prawa bankowego jak: pouczenie o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania wniosku o restrukturyzację zadłużenia, która to restrukturyzacja dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę, dodatkowo bank, w przypadku odrzucenia wniosku kredytobiorcy o restrukturyzację ma obowiązek przekazać kredytobiorcy szczegółowe wyjaśnienia, w formie pisemnej, dotyczące przyczyny odrzucenia wniosku o restrukturyzację.

Rozważyć należy, przy przedstawiony tryb z art. 75c prawa bankowego dotyczy tylko samego wezwania o zapłatę, czy odnosi się do tego, że wypowiedzenie winno być poprzedzone takowym wezwaniem.

Jak już podniesiono wyżej przedmiotowy kredyt miał charakter kredytu konsumenckiego. Jak stanowił art. 14 uprzednio obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1081) jeżeli konsument nie płaci w terminach pełnych rat kredytu, kredytodawca może wypowiedzieć umowę po uprzednim wezwaniu konsumenta do zapłaty rat kredytowych. Obecnie obowiązująca ustawa o kredycie konsumenckim takiego obowiązku kredytodawcy wprost nie przewiduje. Nie oznacza to absolutnie tego, że w obecnie obowiązującym stanie prawnym można wypowiedzieć umowę o kredyt konsumencki, bez wcześniejszego wezwania o zapłatę – po pierwsze sprzeciwia się to idei nowej legislacji, zmierzającej nie do ukrócenia, lecz do poszerzenia uprawnień konsumenckich. Po wtóre stało się to zbędne wobec nowelizacji prawa bankowego, w szczególności dodania cyt. art. 75c. Też stosownie do postanowień zawartej przez strony umowy (w szczególności § 16- §18) w przypadku, gdy kredytobiorca w terminie określonym w umowie nie dokona spłaty raty, bank może podjąć działania upominawcze z wypowiedzeniem

umowy włącznie. Wykładnia tych elementów umowy, funkcji jej całości, znaczenia użytych w nim zwrotów, przy uwzględnieniu zgodnego zamiaru stron i celu umowy wskazuje na obowiązek podjęcia przez bank w pierwszej kolejności działań upominawczych. Decyzja o wypowiedzeniu umowy, pomimo niewszczęcia działań upominawczych stanowiłaby o naruszeniu obowiązku objętego postanowieniami umownymi i godziła w interes kredytobiorcy.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że wypowiedzenie umowy kredytu poprzedzone winno być wezwaniem do zapłaty zaległych rat, a to wezwaniem zawierającym wymogi z art. 75c prawa bankowego.

Przeciwny wniosek prowadziłby do absurdalnej sytuacji, że art. 75c mógłby stać się normą iluzoryczną. Banki bowiem – nie chcąc wdawać się w pertraktacje restrukturyzacyjne – po prostu od razu wypowiadały umowy, bez wcześniejszych wezwań o zapłatę zaległości.

Przedstawione wyżej stanowisko zaczyna kształtować się w linii orzeczniczej. W szczególności Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie noszącej sygn. akt V ACa 93/18 zaprezentował następującą tezę:

„Bank nie może swobodnie wypowiedzieć umowy kredytowej, gdy kredytobiorca popadł w opóźnienie ze spłatą kredytu. Zgodnie z określoną ustawą procedurą w pierwszej kolejności powódka winna doręczyć kredytobiorcy wezwanie określone w art. 75c ust. 1-2 [ustawy z 1997 r. - Prawo bankowe] oraz odczekać do upływu dodatkowego terminu na spłatę zadłużenia wyznaczonego w wezwaniu (nie krótszego niż 14 dni roboczych). Dopiero po upływie tego terminu bank może złożyć wobec kredytobiorcy oświadczenie woli w sprawie wypowiedzenia umowy kredytowej. W przypadku gdy powyższe przesłanki nie zostały spełnione, czynność prawna banku polegająca na wypowiedzeniu umowy jest nieważna (art. 58§1 kc). W szczególności nie prowadzi ona do wymagalności wierzytelności banku o spłatę tej części kredytu, co do której kredytobiorca nie pozostawał w opóźnieniu. Biorąc pod uwagę [...] cel art. 75c [ustawy z 1997 r. - Prawo bankowe], wypada uznać, że stanowi on w całości przepis semidyspozytywny. Może zostać zmieniony w umowie kredytu albo osobnym porozumieniu jedynie na korzyść kredytobiorcy (np. przez wydłużenie terminu na złożenie wniosku w sprawie restrukturyzacji kredytu).”.

Taką samą linię orzecniczą zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi (sygn. akt I ACa 1609/17), Sąd Apelacyjny w Katowicach (sygn. akt I ACa 427/18), czy Sąd Okręgowy w Sieradzu (I Ca 180/18), a także wynika ona z motywów orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016r. (II CSK 750/15).

Reasumując: należy stwierdzić, że skoro powód nie dochował trybu przewidzianego w art. 75c ustawy prawo bankowe, nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu łączącej strony. Tym samym powództwo oparte na okoliczności, że dochodzona kwota jest wymagalna, bo powód wypowiedział umowę kredytu, a w następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia umowy, całość zadłużenia z tytułu umowy stała się zadłużeniem wymagalnym i przeterminowanym, od którego (...) SA nalicza i pobiera dodatkowe odsetki jest bezzasadne.

Niespornie na datę wyrokowania część rat kredytu, zgodnie z harmonogramem spłat kredytu, była wymagalna, ale Sąd jest związany podstawą żądania i nie mógł wyrokować z uwzględnieniem innego stanu faktycznego niż ten, który był wywodzony przez powoda. Należy bowiem podkreślić, że art. 321 § 1 kpc stanowi, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Pojęcie żądania określa art. 187 § 1 kpc, zgodnie z którym pozew powinien m.in. zawierać dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie. Żądanie powództwa określa więc nie tylko jego przedmiot, lecz również jego podstawa faktyczna. Zasądzenie sumy pieniężnej, która wprawdzie mieści się w granicach kwotowych powództwa, lecz z innej podstawy faktycznej, stanowi orzeczenie ponad żądanie. Wyrok uwzględniający powództwo na podstawie faktycznej, na której powód ani w pozwie, ani w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie opierał powództwa, stanowi zasądzenie ponad żądanie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2005 r. II CK 556/04, OSNC 2006/2/38, Biul.SN 2005/5/10). Innymi słowy zasądzenie zaległej kwoty (nawiasem mówiąc niewykazanej co do wysokości), wynikającej z faktu zalegania z zapłatą, a nie z faktu wypowiedzenia umowy, stanowiłoby orzeczenie na podstawie faktycznej nie powołanej przez powoda.

Uwzględnienie zarzutu pierwszej apelacji pozwanego czyni zbędnym ustosunkowywanie się do zarzutu odnoszącego się do skuteczności doręczenia pozwanemu oświadczenie o wypowiedzeniu. Tu Sąd Apelacyjny jedynie zauważa, że z pozwu wynika, że pisma wysyłane do powoda odbierała jego małżonka. Tymczasem z dołączonego do apelacji zaświadczenia o stanie cywilnym, czemu powód nie zaprzeczył, wynika, że pozwany jest kawalerem (K-175).

Z przedstawionych względów Sąd Apelacyjny z mocy art. 386§1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił nakaz zapłaty z dnia 9 września 2016 r. i powództwo oddalił. Wobec oddalenia powództwa zasądzone zostały na rzecz pozwanego koszty procesu za postępowanie przed Sądem pierwszej instancji. Zasądzona kwota 5 400 zł stanowi honorarium pełnomocnika procesowego pozwanego, ustalone na podstawie § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie kosztów procesu za instancję odwoławczą uzasadniają normy z art. 108§1 kpc art. 98 kpc oraz § 2 pkt. w związku z § 10 ust. 1 pkt. 2 cyt. rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Powód zwolniony był od poniesienia opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty, dlatego też Sąd Apelacyjny na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016, poz. 623 ze zm.) nakazał pobrać nieuiszczoną opłatę od strony przegrywającej niniejszy proces, czyli powoda.

Lucyna Świdorska-Pilis Mieczysław Brzdąk Tomasz Tatarczyk